

Általános tájékoztató idegsebészeti műtétekről

Ágyéki gerincsérv (lumbális porckorongsérv, latinul discus hernia) műtéti ellátása

A gerincsérv műtéti ellátása altatásban történik, így a műtét semmilyen fájdalommal nem jár. Ehhez azonban a műtét előtt altatási kivizsgálás szükséges. Ezt műtét előtt kb. 2 héttel érdemes megcsináltatni, mert néha kiegészítő vizsgálatok szükségesek, és erre is kell időt biztosítani.

A műtét előtti altatási kivizsgálás laborvizsgálatból (vérvételből), mellkas röntgen vizsgálatból, EKG-ből és altatóorvosi (aneszteziológus) vizsgálatból áll.

A laborvizsgálatokat érdemes otthon megcsináltatni, ehhez a háziórvostól kell kérni beutalót a helyi laborba, de fontos, hogy a vérvétel a műtét előtti 4 héten belül történjen meg.

Ha valakinek készült már mellkasrtg (tüdőrtg) vizsgálata, akkor az panaszmentes esetben 6 hónapig érvényes.

Az altatóorvosi vizsgálat helyszíne a Debreceni Idegsebészeti Klinika (Augusztai telep). A vizsgálat járóbeteg-rendelés keretében zajlik, melyhez időpontot kell kérni műtét előtt 2-3 héttel az 52-255-709-es telefonszámon.

Akinek szívpanaszai vannak, annak az altatáshoz általában kardiológiai véleményezés és engedélyezés is szükséges, mely nem lehet régebbi 3 hónapnál.

Tüdőbetegség esetén sokszor tüdőgyógyászati engedély is szükséges, melyhez gyakran légzésfunkciós vizsgálatot is csináltatni kell.

A Covid járvány ideje alatt csak negatív PCR teszt birtokában lehet valakit megoperálni. A Covid tesztet a műtétre való befevés napja előtt 4 napon belül kell megcsináltatni. A teszthez időpontot kell kérni az 52-255-709-es telefonszámon. A vizsgálat helyszíne a Debreceni Egyetem Fül-Orr-Gégészeti Klinika. A vizsgálat előtt az Idegsebészeti Klinika Járóbeteg rendelőjében kell jelentkezni és az itt kapott beutalóval lehet átmenni a PCR vizsgálatra. Ha valakinek a Covid PCR tesztje pozitív lesz, akkor közösségbe nem mehet, szólni kell a háziórvosának és otthoni karanténban kell maradni 10 napig. Ezután újra el kell menni vírus tesztre a fenti módon (időpontkérés telefonon, stb.) és 2 negatív vírusteszt után engedélyezik a műtétet, de a 2 teszt között legalább 48 órának el kell telnie (így például, hétfőn és szerdán lehet tesztet csináltatni, melynek csütörtökön délelőtt van végleges eredménye, így leghamarabb csütörtökön délután lehet műtétre befeküdni). Ha a PCR teszt újra pozitív lenne, megint várni kell 10 napot, és sajnos újra 2 negatív tesztet kell produkálni műtét előtt.

Menstruáció a műtétet nem befolyásolja.

Aki **vérhígító gyógyszert** szed (kivéve aszpirin, ASA), annak műtét előtt 7 nappal abba kell hagynia a gyógyszer szedését (Syncumar, Marfarin, Zyllt, clopidogrel, stb.). Előfordulhat, hogy ilyenkor injekciós vérhígító gyógyszert kell helyette használni, de ezt minden esetben meg kell beszélni az altatóorvossal. Amennyiben vérhígító injekcióra lesz szükség, annak pontos adagját meg kell kérdezni az altatóorvostól, de receptet az Idegsebészeti Ambulancián kell kérni hozzá.

Ha minden műtét előtt kivizsgálás elkészült és az altatóorvos engedélyezi a műtétet, akkor a **műtét napja előtt 1 nappal, 12 órákor be kell feküdni** az Idegsebészeti Klinika Fekvőbeteg Osztályára (1. emelet), ahol már név szerint várják a betegeket. A műtét előtti éjszakára altatót bevenni szabad, sőt kérni is lehet nyugodtan, szívesen adunk.

Műtét előtti napon éjjelig lehet enni és inni, de éjfél után már éhgyomorrra kell maradni. Reggelizni nem szabad, sem enni, sem inni, sem kávézni nem szabad. Aki rendszeresen szed gyógyszert (pl. vérnyomáscsökkentőt), az műtét előtt reggel egy kevés vízzel a gyógyszereit vegye be ugyanúgy, mint máskor.

A műtét reggelén meg kell zuhanyozni, majd a nővérek által adott beteginget kell felvenni. Kisnadrág, bugyi maradhat, melltartó nem. Ékszereket viselni nem szabad.

A műtét előtt általában mindenki kap egy darab előkészítő tablettát (néha injekciót), ami segít a szorongást oldani és az altatást is megkönnyíti. A műtősfiú a hordággal a szobában fogja Önt név szerint keresni, segít átfeküdni és már a hordágyon tolják fel a műtőbe. A betegek általában már erre sem emlékeznek, és legközelebbi emlékü, hogy a kórteremben, az ágyukban ébrednek.

Műtét után mindenki automatikusan kap fájdalomcsillapítót, így komoly panasz nagyon ritka. Ha mégis érez valaki fájdalmat, nyugodtan kérhet a nővérektől fájdalomcsillapítót, szívesen adnak. Műtét után néha előfordul, hogy valakinek hányingere van. Bátran szólni kell, adni fognak hozzá tálat (ennek neve az alakja után vesetál) és hányingercsillapítót.

Gerincműtét után a műtét napján felkelni nem szabad. Ha szükséges, ágytálba vagy „kacsába” kell pisilni. Az ágyban mozogni, fordulni, oldalra feküdni, lábakat felhúzni szabad, csak felkelni tilos.

A műtét utáni nap reggelén már fel lehet óvatosan kelni, de első alkalommal csak szigorúan nővéri felügyelettel. Ki lehet menni WC-re, óvatosan meg lehet mosakodni, de a seb ne legyen vizes. Egész nap ágyban kell maradni, csak WC-re szabad felkelni, de az étkezésekhez ágyban óvatosan fel lehet ülni.

Mivel a gerincsérv műtete után speciális kezelésre nincs szükség, aki jól érzi magát, a műtét után 1-2 nappal haza is mehet.

A **hazamenetel** előtt kötésecsere szükséges. A tiszta friss kötést otthon nem kell cserélni, de 5 napig ne legyen vizes. Varratszedés általában nincs. A kötést az 5. napon este le lehet venni, minden tapaszt le kell húzni a sebről és már óvatosan lehet zuhanyozni (például, ha valakinek hétfőn volt a műtete és kedden ment haza, akkor vasárnap este már zuhanyozhat). Kádban fürdeni csak teljesen ép és száraz seb esetén szabad, leghamarabb 2 héttel a műtét után.

A hazautazás általában saját autóval történik. Rendesen beülni nem érdemes, inkább a hátsó ülésre, vagy a teljesen ledöntött első ülésre kell négykézláb bemászni, majd oldalra vagy hátra fordulva, minél vízszintesebben fekvő állapotban utazni. Megérkezés után óvatosan vissza kell fordulni hasra, majd négykézláb érdemes hátrafelé kimászni a kocsiból. Fekve történő szállítás esetén még nagy távolságra is teljesen biztonságosan lehet utazni. Otthon 1-2 emelet óvatosan, lassan saját lábon is megtehető.

A műtét utáni otthoni lábadozás azt jelenti, hogy műtét után 10 napi kell egész nap ágyban lenni. Fel lehet kelni zuhanyozni, WC-re ki lehet menni és az étkezésekhez oda lehet ülni egyenes háttal, de a nap többi részét fekvve kell tölteni. Erre a 10 napos időszakra 40 éves kor felett kötelező napi 1 vérhígító injekció, hogy az esetleges trombózist, embóliát megelőzzük. A vérhígító injekcióhoz a hazamenetelkor 90%-os támogatású receptet adunk. Az injekció beszúrásra elkészített formában van a dobozba, mindenki magának beadhatja (mint a cukorbeteg az inzulint), gyakorlatilag akárhova, mert a tűje nagyon kicsi. Leggyakrabban hasba, combba, vállba szokták beadni, melyhez bárki laikus is besegíthet.

Ha valaki műtét előtt vérhígító gyógyszert szedett, de a műtét előtt 1 héttel át kellett állnia vérhígító injekcióra, akkor a műtét utáni 7. naptól visszaállhat az eredeti gyógyszerére és abbahagyhatja az injekciót. Néha pár napig a tablettás és injekciós vérhígítót együtt kell szedni, ezt kezelőorvosától, házi orvosától mindenképpen kérdezze meg!

A műtét utáni 10 napos fekvést követően már szabadabban lehet mozogni, de vezetni még nem szabad, és az utcára sem érdemes kimenni sétálni, ill. a boltba sem szabad még elmenni. Autót vezetni műtét után 4 hét után lehet, és az utcára is ekkortól szabad kimenni. Köznyelven szólva, műtét után „2 hét pizsama, 2 hét melegítő, 2 hét utcai ruha” a követendő példa. Így jön ki a 6 hét lábadozás, és ekkor kell visszamenni az operáló orvoshoz kontroll vizsgálatra. Napi 8 órás munkakörben munkába állni általában műtét után 6-8 héttel lehet. Nehéz fizikai munkavégzés gerinc sérv műtete után nem ajánlott.

Egyéb tudnivalók:

Katétet ágyéki és nyaki gerincműtétéhez a betegek általában nem kapnak.

Műtét után speciális gyógytorna nem feltétlenül szükséges. Ebből a szempontból többféle gyakorlat van, ezért érdemes az operáló orvostól személyesen tanácsot kérni. Általánosságban elmondható, hogy a gyógytorna nem mindig szükséges, és a 6 hetes kontroll után sem késő elkezdni, ha valakinek szüksége lenne rá.

A derék- és lábfájdalom műtét után nem mindig szűnik meg, és még hetekig jelentkezhet, ez önmagában nem jelent bajt. Ilyenkor fekvődni kell minél többet és fájdalomcsillapítót lehet szedni, ha szükséges. Az esetek többségében, a műtét utáni panaszok a kontrollvizsgálatra (6 hét alatt) jelentősen mérséklődnek. Különösen gyakori, hogy bár a fájdalom szépen csökken, de a lábzsibbadás fennmarad. Ez nem jelenti a műtét sikertelenségét, mert a zsibbadás a sérvtől tönkrement idegrostok miatt van, és ezek regenerálásához idő kell, sokszor több hónap is - és akkor sem szűnik meg mindig teljesen - a zsibbadás sajnos makacs dolog.

Látogatni általában délelőtt 11-12 óra és délután 16-17 óra között lehetséges. Betegenként maximum 2 fő jöhet be és 14 év alatti gyermek látogató belépése nem javasolt. A vírus járvány alatt sajnos látogatni egyáltalán nem lehetséges. A beérkező beteget a Fekvőosztály előtti üvegfalnál át kell adni a nővéreknek, és hazamenetelkor is csak ideig szabad érte jönni.

Telefonon lehet érdeklődni a betegek után. A Fekvőosztály telefonszáma: 52-411-717/55564-es mellék. Az Intenzív Osztály telefonszáma: 52-411-717/55413-as mellék.

A betegek értékeiket műtét előtt egy kulcsra zárható szekrényben a kórteremben hagyhatják, vagy a Főnővérnek a műtét idejére megőrzésre átadhatják. Egyéb módon elhelyezett értéktárgyakért felelősséget nem tudunk vállalni.

Mikor kell a kontroll vizsgálatnál hamarabb jelentkezni?

Műtét utáni többnapos láz, szivárgó, nedves seb, nagyon heves fájdalom, meggyengült láb, nagy mennyiségű bevezetés esetén fel kell keresni az operáló orvost, még akkor is, ha nem telt le a lábadozási időszak.

Nyaki gerincsérv (latinul: cervicalis discus hernia) műtéti ellátása

A nyaki gerincsérv műtéti ellátásának előzményei, körülményei megegyeznek az ágyéki gerincsérvnél leírtakkal. A különbség csupán annyi, hogy nyaki gerincműtét után legjobb hanyatt feküdni, vagy oldalra forduláskor olyan magas párnán, hogy a fej-nyak egyenes maradjon. Másnap, ugyanúgy fel lehet kelni, és megfelelő esetben, műtét után 1 vagy 2 nappal haza is lehet menni. A sebellátás ugyanaz, mint deréktáji sérv esetén.

Fekve nem szükséges, de felkeléskor szivacs gallér viselése javasolt, melyet műtét után 6 hétig kell hordani. Ezután a szivacs gallér fokozatosan elhagyható, napról napra kevesebbet viselve, kb. 1 hét alatt le lehet szokni róla.

Gerincstabilizációs (fixációs, csavarozós) műtétek ellátása

A műtét előtti kivizsgálás és a körülmények megegyeznek a fentiekkel. A különbség általában annyi, hogy műtétkor 1 vagy 2 cső (drain) kerül e műtéti területbe, hogy a szivárgó vérezést kivezesse. Ez a cső plusz fájdalommal általában nem jár, de ameddig bent van, nem érdemes felkelni, hogy nehogy kicsússzon. A draint általában 1 vagy 2 nappal műtét után eltávolítják, és ezután 1 órával fel is lehet kelni, ugyanúgy, mint deréktáji (ágyéki, lumbalis) gerincsérv műtéte után. Amikor már önállóan ki tud menni valaki a WC-re és nincsenek komolyabb panaszai, ugyanúgy hazamehet, mint a gerincsérves beteg (általában 3-5 nappal műtét után) és a sebellátás és lábadozás is ugyanaz.

Gerincstabilizációs műtéthez húgyhólyag-katéterre is szükség van, ami jelentősen megkönnyíti a betegek dolgát arra az időszakra, amíg a drain miatt nem kelhetnek fel (1-2 nap). A drain eltávolítása után általában a hólyagkatétert is kiveszik és a beteg kimehet WC-re, amikor szükségét érzi (első alkalommal csak szigorúan felügyelettel!).

Reméljük, a tájékoztató segítségére volt a műtét körüli tudnivalók megismerésében. Amennyiben további kérdései lennének, forduljon kezelőorvosához bizalommal!